

Boyoma

Driemaandelijks Nieuwsblad van
Kisangani vzw

België-Belgique
P.B.-P.P.
3720 Kortesseem
BC1813

oktober-november-december 2006

Afgiftekantoor : 3720 Kortesseem

P209455

***Wij en onze vrienden van Kisangani
wensen u een voorspoedig 2007!***

Kisangani vzw, Bronstraat 31, 3722 Kortesseem

<http://www.kisangani.be/>

Nr 18

COLOFON

Boyoma
driemaandelijks nieuwsblad
nr 18 jaargang 5 - 2006
oktober-november-december 2006

Verantwoordelijke uitgever:
Hugo Gevaerts
Bronstraat 31, 3722 Kortesseem

Kisangani vzw
Rurale Ontwikkeling in D.R.Kongo

Zetel en Kantoor:
Bronstraat 31, 3722 Kortesseem
tel. 011 37 65 80
fax 011 37 71 97
e-mail kisanganivzw@gevaerts.be
bank 235-0352426-37

Web: <http://www.kisangani.be/>

Foto's: Jean-Louis Juakaly, Pionus Katala, Manja Scheuermann

Contact Provincie Antwerpen
Alain Vandelannoote
Caronstraat 102, 2660 Hoboken
tel. 03 830 51 41
e-mail antwerpen@kisangani.be

Contact Brabant
Wouter en Rina Gevaerts-Robben
Bloemstraat 47, 3211 Binkom
tel. 016 63 25 58
e-mail brabant@kisangani.be

Contact Limburg
Hugo en Manja Gevaerts
Bronstraat 31, 3722 Kortesseem
tel. 011 37 65 80
e-mail limburg@kisangani.be

Contact Oost-Vlaanderen
Rik en Lut De Raedt-Van Laeken
Ten Ede 82, 9620 Erwetegem
tel. 09 360 82 47
e-mail oost-vlaanderen.be

Contact West-Vlaanderen
Magda Nollet-Verrmander
D.Mergaertstraat 11, 8800 Roeselare
tel. 051 25 19 01
e-mail west-vlaanderen@kisangani.be

Dit kwartaalblad wordt verzonden aan geïnteresseerden. Indien u dit blad niet meer wenst te ontvangen, gelieve het ons dan te laten weten.
Wie BOYOMA elektronisch wenst te ontvangen, kan dit melden aan: kisanganivzw@gevaerts.be
Vermeld of u ook de gedrukte versie wenst.

Het landelijk schooltje in Batiamaduka

Zoals u gelezen hebt in ons nummer 8 van april 2004 hadden we een school uitgekozen als kern voor de bewustmaking van de jeugd in verband met het duurzaam gebruik van het milieu om het zo veilig te stellen voor de toekomst.

Dit houdt in dat we hen leren dat het niet nodig is al het woud om te hakken om nieuwe velden aan te leggen. Composteren en bemesten, daarnaast aan groenbe-

mesting doen met hagen van peulvruchten (zie akkerbosbouw op onze website). Dieren (kippen, konijnen en varkens) kweken in omheiningen zodat hun mest kan gebruikt worden. Kortom een geïntegreerde landbouw, zodat ze de bodem niet uitputten en ter plaatse kunnen blijven om aan hun voedselvoorziening te voldoen.

Onze strategie is de pedagogische aanpak om zelf iets te leren

doen: opvoeding met een concreet voorbeeld.

Gelegen op 15 km langs de weg Kisangani-Buta vormt

de lagere school Batiamaduka een voorbeeld van een landelijke school van de stad Kisangani.

De keuze viel op deze school omdat:

- de school gelegen is in een plattelandsomgeving dicht bij de stad;
- het terrein een rurale-stads omgeving in aangroei is omwille van het aantal inwoners;
- de sociale context er bijzonder gunstig is tussen het onderwijzend personeel en de plaatselijke autoriteiten;
- de omgeving ten prooi is aan ontbossing, zoals overal elders rond de stad.

De lagere, de middelbare, en de hogescholen van de D.R.Kongo functioneerden tot nu toe zonder steun voor lonen en werking. De enige bron van inkomst was het schoolgeld dat betaald wordt door de ouders. Het voornaamste gevolg hiervan was dat de scholing van de Kongolese jeugd op

de verschillende onderwijsniveaus steeds meer achteruit ging. De lagere school van Batiamaduka maakte hierop geen uitzondering. Hierin ligt nu wel wat verandering, het laatste jaar (2006) werden de leraren betaald, weliswaar niet heel veel maar heel regelmatig, dit is wel een hele verbetering.

Voor het totaal van de klassen, één maand na het begin van het schooljaar, schommelde het aantal leerlingen rond de 100. Om deze school te redden hadden onze medewerkers (de vereniging ADIKIS) bij het begin van het schooljaar 2003 – 2004, schooluitrusting gegeven aan heel de school. Deze bestond voornamelijk uit de gift aan de directie, de leraren en de leerlingen van schriften, stylo's, krijt, bordenvaag en bordverf en enkele banken. Slechts één week na dit gebaar, was het aantal leerlingen gestegen tot 400: de school herleefde.

Bovendien hebben we samen met de leerlingen een modelveld van een hectare verwezenlijkt. Dit veld ligt vlak achter de school, op een braakliggend land op een arme grond. Met deze actie wil-

len we aan de leerlingen tonen dat zelfs een arme grond terug vruchtbaar gemaakt kan worden mits compostering met organisch- en huisafval, met mest van dieren en aanplanten van hagen voor groenbemesting. De kinderen kweken er nu ook konijnen en enkele varkens.

Deze werking wordt beheerd door een schoolcomité dat bestaat uit leerlingen, leraars, het schoolhoofd en het dorpshoofd. De opbrengst van dit veld zal de schoolactiviteiten ten goede komen.

Tevens hebben we beloofd om een voetbalterrein te maken met medewerking van de leerlingen voor de fysieke ontplooiing van de scholieren tijdens de speeltijd.

Toen we later in juli 2005 (zie nr. 13) terug kwamen, zagen we dat de school herbouwd werd door de Belgische Technische Samenwerking (BTS) en dat de PAM (FAO) er de kinderen drie maal per week een bonenmaaltijd uitdeelt (voor wel 400 kinderen!!). Een betere samenwerking is niet mogelijk.

Bij ons laatste bezoek in 2006 zaten de kinderen al in de nieuwe klassen. Op het veld staat heel

wat ananas en banaan. In de "stal" zitten konijnen en wat varkens. Maar hier moet zeker nog geïnvesteerd worden.

Maar goed nieuws: we krijgen hiervoor de samenwerking van een NGO uit Brussel, beheerd door Prof. Jean Lejoly waar we ook sinds 10 jaar mee werken. Dit gelukkig toeval maakt het mogelijk dat we de school en op langere termijn heel het dorp Batiamaduka zullen kunnen helpen zodat ze daar op een duurzame manier aan hun eigen voedselvoorziening kunnen werken.

Maar wat heeft dit alles tot gevolg? Wel verschillende scholen uit de omgeving zijn komen vragen om ook hen te helpen. Het probleem is dat we hiervoor geen financiering hebben.

Hiervoor blijven we op uw steun rekenen en allen zijn we er u dankbaar voor.

Hugo Gevaerts

Letterlijk vertaald uit het Lingala, een van de voertalen in Kongo, betekent miso ga "ogen open". Als bevel uitgesproken betekent het "wees waakzaam". Glimlachend verwoord betekent het "bekijk de wereld met een frisse, open geest, met precisie (jawel!) én relativiseringsvermogen" anders gezegd "bekijk het op zijn Kongolees".

Onze goeie vriend Erik indachtig, zijn vrienden Lufutu en Alisi en zovele anderen gedachtig, bekijken we dus verder onze dierbare Kongo met open ogen en veel sympathie - en met de mantel der liefde bij de hand - om het (universele) goed en kwaad van dit prachtige Afrikaanse land te ervaren als een persoonlijke verrijking. Wie er ooit leefde, er zich thuis voelde en er zich "jeunde" weet waarover het gaat. Wie Eriks verhalen las in Boyoma heeft het zeker ook al voelen "tintelen". Deze bijdrage wordt

"Miso ga "

dan misschien een poging om aan dat "jeunen en tintelen" een (ape)staartje te breien.

In het begin van de 20ste eeuw leefde er nog zo'n verstandige blanke namelijk De Calonne-Beaufaict. Hij was een Belgische etnograaf, bestudeerde de Babua die in de streek van o.a. Titule en Buta (ten Noorden van Kisangani) leven en hij publiceerde in 1911 een boek over de Babua.

Zijn boek was wel getiteld "Ababua" maar ja de schok tussen de blanken en de zwarten heeft zo ook zijn gevolgen gehad op taalkundig gebied. Later breien we nog wel eens één of ander taalkundig uitschuivertje, bijvoorbeeld over Lingala of Swahili, de 2 belangrijkste Afrikaanse voertalen in Kongo. In een bepaald hoofdstuk legt hij uit welke bezigheden de Mobua-man (Mobua is enkelvoud en Babua meervoud) allemaal had en De Calonne-Beaufaict vond dat de Mobua-man heel wat bezigheden had "maar zijn bezigheden waren nog niet gedegenereerd in arbeid". Ja ja, zo staat het letterlijk,

in het Frans dan. Prachtig is dat, niet alleen zijn respect voor de Babua maar het inzicht en het erkennen dat de "arbeid" wel eens een westerse gedegenereerde versie zou kunnen zijn van "bezigheden". Dat zinnetje - ik las het zo'n 30 jaar geleden - zal ik (hoop ik toch) nooit meer vergeten. Maar geef toe dat het niet laten degenereren van je bezigheden voor een blanke toch zware arbeid is.

Karel was indertijd, als Belgisch vrijwilliger, leraar aan een technische school in een broussestadje.

Toen Karel op doorreis was in het dorp van Gerard Ginipay, een goeie bekende, beloofde hij hem 'n pot verf, die Gerard zocht, zo vlug mogelijk te bezorgen. De nogal verstrooide Karel vergat de hele zaak tot hij vele, vele maanden later Dominique, Gerards zoon, tegenkwam en hij hem die fameuze pot verf, samen met vele verontschuldiging, alsnog meegaf voor zijn vader.

Weer gingen vele, vele maanden voorbij en op een dag stond Dominique daar met een kip, geschenkje van zijn vader voor Karel om hem te bedanken voor de verf. Karel kreeg de slappe lach,

Dominique ook en het bleef onuitgesproken maar beiden wisten en voelden dat de andere het ook wist, dat er net evenveel tijd over gegaan was om die kip naar Karel te zenden als de tijd nodig om de pot verf te bezorgen. De vriendschapsrelatie tussen Gerard en Karel ging er nog stukken op vooruit. Een monkel op hun gezicht, vertaling van het onuitgesprokene, was nooit ver weg.

Karel blijft erbij dat het de beste kip is die hij ooit verorberde en Gerard heeft het geduld gehad om op zijn verf te wachten en had de tijd genomen om zijn kip lekker vet te mesten. Of wat dacht je?

Piet Duyck

Naar Kisangani !

Beste Vrienden,

Na onze vlucht naar Kigali (Rwanda), een tocht naar Goma (Kivu, R.D. Kongo) en onze vlucht Goma-Kisangani landen we op de luchthaven Kisangani-Bangoka: we komen weer eens thuis. We worden opgewacht door zo ongeveer alle verantwoordelijken van de projecten in Kisangani. Na de nodige papieren rompslomp rijden we naar de stad: Faculté des Sciences, guest house. Het is een blij weerzien met al deze vrienden. Bij ons wordt er dan ook druk gebabbeld en iets gedronken. We zien ook Emani en Alisi terug, de twee die samen ons huishouden doen. Alisi pakt me vast, weent, weent om Erik die er nooit meer bij zal zijn. De volgende dagen zal ze vertellen hoe ze "deuil"* hielden op haren "boka"** voor Papa Erik, hoe ze allemaal van hem hielden en hoe "hij" in hun gedachten zal blijven. 's Avonds gaan we allemaal eten in een

klein restaurant.
Het is dinsdag 3 oktober.

"Goed verlof" wensten de vrienden ons allemaal toe toen we vertrokken! Wat doen we daar wel in Kisangani? In het zonnetje zitten?

Wel we staan 's morgens op rond 7 uur en doen de deuren van het guest house open. We zijn blij als we elektriciteit hebben, er komt geen water uit de kraan dat weten we. In de badkamer staan de nodige met water gevulde emmers: we vullen een kleine bassin en wassen ons. Tandem worden gepoetst met ofwel filterwater ofwel flessenwater, zeker niet met het water uit de emmer en ook niet met kraantjeswater.

Intussen is Emani gekomen. Hij dekt de tafel en maakt koffie; als er geen stroom is steekt hij de bamboula aan, het houtskoolvuurtje. En dan ontbijten we met brood, kaas uit Goma, mierzoete confituur ter plaatse gekocht (van Dubai) en natuurlijk fruit, papaye met suiker en citroen en bananen. Intussen komen onze eerste be-

*samenkomen om te rouwen

**de plaats van een leefgemeenschap, zoals een uitgebreide familie, van mensen die bij elkaar horen

zoekers: Benoît Dhed'a, Pionus Katuala, Jean Louis Juakaly, Benjamin Dudu en zo vele anderen.....

De eerste dag is begonnen en de planning wordt gemaakt.

Eerst een vergadering, voorgezeten door Dieudonné Upoki, coördinator, en Hugo: daar worden alle goede en problematische zaken van het project aangekaart. Soms wordt het woelig. Dat is een goede start om alles te gaan

bekijken. Upoki legt uit hoe de groep de taakverdeling heeft aangepast, de verantwoordelijkheden van de "superviseurs" en de "responsables".

Dan is het middag geworden en zoals alle Belgen eten wij ook 's middags: de gewone Kongolees, de gewone werkmens eet alleen 's avonds; zij die het wat beter hebben eten 's morgens en 's avonds, de meeste eten nooit 's middags. Emani gaat naar de

markt met een hele boodschappenlijst en Alisi heeft dan gekookt: rijst met bonen en veel ajuin. Ik had geen tijd om mee te gaan om vlees te kopen en dus hebben we dat dan maar zo gelaten. Uiteindelijk heb ik gedurende ons hele verblijf de tijd niet gehad om naar die markt te gaan en heeft Emani zo goed als het ging vlees gekocht. Een man in Kongo kookt normalerwijze niet thuis en kent dat vlees niet zo goed. Maar onze Alisi heeft hem uitgelegd hoe en wat, ik heb dan ook nog eens goede raad gegeven en zo is het vlees kopen af en toe gelukt. Bonen in alle kleuren en maten, heel lekker, worden ook op de markt gekocht, maar onze groenten, het fruit en de rijst kopen we bij ons project, ook kip kopen we daar en vis als het kan. Aardappelen heb ik niet gekocht: die zijn zo verschrikkelijk duur, dat is echt feestelijk eten; ze zijn zo duur omdat ze zoals tomaten, bloemkool e.a. groenten per vliegtuig uit de Kivu worden aangevoerd: Kisangani is te warm en te vochtig voor die teelten.

In de namiddag zijn we dan alleen wat in de Faculteit gaan rondkijken: de bananen, de groenteteelt, bij de varkens wat

gaan neuzen, bij de kippen en de konijnen.

Terug thuis staan er al mensen te wachten: verkopers van schilderingen en artisanale voorwerpen; en verder volgen de bezoekers elkaar op: voor Hugo professoren en assistenten, Kisanganezen (Boyomais) die we kennen, en voor mij de vrouwen van de professoren en assistenten en vertegenwoordigsters van vrouwen-groeperingen: sommigen om wat te babbelen, anderen met een verlanglijstje. De bezoekers en de verkopers blijven zo alle dagen komen tot als we drie weken later weer vertrekken. Bij die bezoekers zijn er ook de vrienden van Magda en Erik, genezen melaatsen en genezen tuberculoselijders en vroegere werknemers zoals Lufutu. Magda heeft voor hen allen een brief meegegeven met enkele foto's, en soms wat meer...

De volgende dagen bezoeken we dan de verschillende sites; zo een bezoek neemt meestal de hele dag omdat het iedere keer een evaluatie moet zijn: waar zijn we mee bezig, waar staan we nu, is alles in orde zoals het moet, waar gaan we naar toe, hoe is het met het werkvolk (in het Swahili!),

waar zitten de problemen? Hoe lossen we die op?

We bezoeken Ngene Ngene met de visvijvers onder leiding van Jean-Louis Juakaly en Joseph Ulyel. Heel de groep verantwoordelijken is er, dat is ook nodig: er zijn de visvijvers, maar er worden varkens gehouden en geiten, kippen en eenden; er is een grote ananasplantage, er zijn palmbomen aangeplant en treculia. Vroeger werden er alleen tilapia "makoke" en clarias (een soort katvis) gekweekt. Tilapia is een vis heel gegeerd door de Europeanen, maar de Kongolees eet liever een *Citharinus* "loboku", ook de katvis "ngolo" en de *Auchenoglanis* "feke". Dus nu worden de loboku, de ngolo en de feke gekweekt.

In Ngene Ngene zijn er nu ook koeien: een kleine groep van onze superviseurs heeft enkele koeien aangekocht. Die komen

uit de oostelijke bergstreek van Kongo. Blijkbaar lukt het kweken in Kisangani, al is het er warmer en vochtiger dan in het oosten. Sommige koeien hebben al gekalfd en anderen zijn drachtig. Deze runderen houden het gras kort en hun uitwerpselen verrijken de vijvers. Alleen is het opletten geblazen: de beesten mogen niet op de dijken tussen de vijvers grazen, hun gewicht zou de dijken kunnen beschadigen. Er moeten dus afsluitingen geplaatst worden. Een andere medewerker heeft enkele geiten, ook die grazen goed, ook die uitwerpselen zijn interessant, maar ook die geiten moeten afgeschermd worden: de geiten vreten jong plantgoed op dus ze mogen niet in de plantages.

Onder begeleiding van Jean Pierre Mate bezoeken we de groentekweek op de Faculteit: we vertellen dat al vroeger maar het blijft wonderbaar hoe ze er in geslaagd zijn een dor onvruchtbaar terrein in een zo mooie groenteplantage te veranderen. De akkerbosbouw en het gebruik van compost wordt daar ten volle toegepast en is daar werkelijk tot voorbeeld geworden. Prachtig onderhouden groentebedden, omzoomd door

hagen die gesnoeid worden en groenbemesting vormen, leveren gezonde, lekkere groenten.

We kijken wat verder en bewonderen de grote bananenregimes in de bananenplantage. Onder leiding van Benoît Dhed'a en met financiële steun van INIBAP, is deze plantage uitgegroeid tot een volledige collectie van al wat er in de regio als bananensoorten te vinden is, en het zijn er velen: kookbananen en dessertbananen in tientallen variaties. In de dagen die volgen zullen we zowel van de bananen als van de groenten kunnen meegenieten. De mensen die dit alles hebben leren kennen vragen groentezaad en bananenscheuten: er is zo veel vraag dat ze er niet aan kunnen voldoen.

Weer wat verder zijn de varkensstallen: goede functionele eenvoudige stallen, met gezonde var-

kens, beren, zeugen en biggen: het zit er allemaal. In de buurt zijn ook de konijnenhokken, de rietratten en de kippen en eenden. Dieudonné Upoki is verantwoordelijk voor deze dierenkweek en aan alles ziet men hoe goed hij dat allemaal opvolgt, zorgt dat ieder zijn werk doet en ieder dier goed verzorgd wordt. Het is een voorbeeld voor de bevolking. Nog al wat werknemers van de faculteit starten een varkenskweek of konijnenkweek bijgestaan door onze medewerkers. Upoki wordt hier vervangen door Gembu, want zijn taken als professor en als coördinator van al de projecten nemen hem heel veel tijd in beslag.

We vertelden u al dat de rijstvelden van Djubu Djubu midden in de stad liggen, in het moerasgebied van de Djubu Djubu tussen de administratieve gebouwen van de universiteit en het stadscentrum. Dit gebied is herschapen in rijstvelden en na al deze voorbije jaren hebben velen dat voorbeeld gevolgd. Velen die een veld hebben in moerasgebied telen nu rijst, goed wetende dat de opbrengst van deze "natte" rijst veel groter is dan van de "droge" rijst. Op onze terreinen worden verschillende soorten "natte" rijst uitgetoet en

dan wordt er verder geteeld volgens de smaak of/en de mogelijke productie. Toen we er waren werd er hard gewerkt: de rijstplantjes uit een kweekveld werden uitgezet in een groter veld om het plantgoed verder te laten uitgroeien. De mannen staan onder de gloeiende zon in het water (met botten aan, maar toch); ze hebben in één hand een pak plantjes die ze in heel kleine groepjes in het slijk onder water met de andere hand uitplanten; dit is voortdurend bukken; het is heel arbeidsintensief: binnen enkele maanden zien ze en eten ze de vrucht van hun arbeid.

Masako is in feite een bosreservaat waar een "gîte" is. In dat bosreservaat gebeurt heel wat wetenschappelijk onderzoek, licentiaatstudenten zijn er gevormd en doctorandi hebben er het basisonderzoek voor hun doctoraatsthesis gedaan. De gîte wordt dan gebruikt om de eerste gegevens te verwerken, maar ook om er te verblijven gedurende

de dagen dat stagiairs en wetenschappers daar werken. De gîte was een verblijfplaats in de koloniale periode van de verantwoordelijke van het bosreservaat en werd in de jaren tachtig zo goed mogelijk hersteld. Naast het huis is er nu ook een varkensstal, in samenwerking met de bewoners van het dorp Masako en is er ook groentekweek. Varkensstal en groentekweek hebben hier vooral de bedoeling om de boeren van Masako te leren hun grond te bewerken en aan dierenkweek te doen. Daar zitten we in een dorp midden in het bos, waar onze manier van werken echt een noodzaak is zowel naar de mens toe als naar het milieu toe. In feite is het er moeilijk werken, maar een klein aantal boeren volgt ons en de hoop leeft dat de rest ook volgt. Eén van hen, Aloïs, kweekt vis (Erik Nollet heeft daarover geschreven, nr. 15 van 2006) en heeft ook groentevelden aangelegd: hij

is een voorbeeld van ons doel.

Zoals ge weet is ons hoofddoel: de bevolking leren hoe men aan duurzame landbouw doet in een arm land als Kongo, hoe men dus groenten en rijst teelt en hoe men dierenkweek als varkens, konijnen en vis kweekt met weinig middelen en zonder het milieu te vernielen. Het gaat er dus niet in de eerste plaats om dat op onze velden en in onze stallen winst gemaakt wordt, maar het gaat er vooral om dat we door de "demonstratie" anderen aanzetten teelten en kweken op te zetten voor zichzelf. De voorbeelden daarvan zijn we gaan bezoeken.

We rijden 15 km naar het noorden, richting Buta, tot Batiamaduka. We schreven al over deze plek en het blijft de moeite waard. Dit dorp heeft een Chef de Collectivité die meewerkt; dit dorp heeft een school met een schoolhoofd, een man die overtuigd is van het nut van dierenkweek en plantenteelt. Het doet plezier te zien dat er een groenten-bananenveld ligt dat rendeed; en het doet plezier dat de varkens en konijnen verder gekweekt worden. We hebben wel gevraagd dat de leerlingen van de school nog meer betrokken wor-

den bij dit werk: de meeste van deze kinderen blijven later in deze dorpen en zullen dus van het land moeten leven en dan telt de leuze "jong geleerd is oud gedaan". Maar wat ook plezier doet is het feit dat er belangstelling is voor een dorp vanuit internationale organisaties: PAM die nog regelmatig bonen bezorgd, maar vooral de Belgische Technische Samenwerking die hier een gezondheidscentrum heeft gerenoveerd en die hier een hele nieuwe school heeft gebouwd: mooie, geschilderde klaslokalen, goed bemeubeld met stevige schoolbanken waar rijen frisgewassen kinderen met witte bloesjes/hemdjes aan, zitten, waar een tevreden leraar les geeft.

En dan steken we met 4 moto's de Kongostroom over in een prauw en rijden enkele km naar het zuiden. We bezoeken Djasia,

een niet meer zo jonge man die daar een klein landbouwbedrijf probeert uit te baten: hij heeft visvijvers, doet varkensteelt en heeft groenten en bananen. Hij werkt samen met onze groep, hij wordt gesteund met raad en daad. Echt rendabel, commercieel bekeken, kan zo'n bedrijf niet zijn: daarvoor liggen de marktprijzen veel te laag, maar toch maakt hij kleine winsten zodat hij spaarzaam kan leven.

Er is ook Dechaux, hij heeft visvijvers in de vallei van Kabondo en werkt intensief samen met onze viskweek: ervaringen worden uitgewisseld maar ook het werk wordt samen gedaan. We hebben

het leegmaken van één van die vijvers meegemaakt: een spektakel van jewelste! Al de kinderen uit de buurt staan er rond te trapelen van ongeduld: als de grote vis uit de vijver is, en het water van de vijver is bijna weg dan mogen de kinderen de restvis uit

de vijver halen. Ze springen er helemaal aangekleed in en anderen in hun blootje. Na een tijdje loopt het water terug in de vijver en lopen al die kinderen met "hun" vangst triomfantelijk naar huis: daar is er vis op tafel die avond. De echte vangst wordt onmiddellijk verkocht per 5 kg aan 2,5 dollar (dat is zowat 2 euro) de kg. Ook wij kopen vis. Maar onze 5 kg is wel wat veel voor ons, maar niet voor Emani en Alisi die het grootste deel kunnen meenemen.

Verder hebben we nog rondgereden om vele kleinere en grotere velden te bekijken en zo beter noden, mislukkingen en successen te kunnen aanvoelen.

Naar het einde van ons verblijf was er weer een vergadering met Dieudonné Upoki als voorzitter. Alle deelprojecten werden doorgenomen en conclusies getrok-

ken. Zoals altijd en overal zijn er grotere en kleinere dingen die misgaan maar de eindafrekening is enorm positief: in Kisangani wordt er nog altijd even enthousiast gewerkt aan een betere toekomst. Aan de Faculté des Sciences maakt een nieuwe generatie zich klaar om verder te zetten en over te nemen wat er nu al 10 jaar gedaan wordt. De toekomst ziet er dan ook goed uit.

Tevreden hebben we deze weken mogen en kunnen afsluiten om u dan nu dit alles te kunnen schrijven.

Ik kan u, beste vrienden, nog heel veel vertellen over alle contacten die we weer hadden, over ons verblijf gedurende enkele dagen in de Kivu, over ons afscheid van Kisangani.... Maar dat allemaal komt er wel een volgende keer van!

Manja Scheuermann

VRAGENBUS

Hier beantwoorden we al uw vragen in verband met de projecten die we in Kisangani steunen.

Wil u iets weten over Kisangani, de regio, de projecten?

U kunt bij ons terecht:

- per e-mail info@kisangani.be

- per brief Kisangani vzw

Bronstraat 31

3722 Kortesseem

Wij zullen dan uw vragen beantwoorden in één van onze volgende nummers.

Wie heeft mee de leiding in handen over de projecten die we in Kisangani steunen?

Christophe Lomba Bosombo

is geboren in Yanonge (Oost-Provincie, D.R.Kongo) in 1958. Hij liep school bij de broeders Maristen in Kisangani

en in de Institut Marie Médiatrice te Buta. Hij is gehuwd en vader van 4 kinderen.

Hij behaalde zijn licentiaat in de Plantkunde aan de Universiteit van Kisangani.

Hij is nu werkleider aan de Facul-

teit Wetenschappen en doceert plantkunde, algologie en hydrobiologie.

Zijn wetenschappelijk werk handelt over biodiversiteit van de planten en traditionele farmacopee.

Hij is verantwoordelijk voor de akkerbosbouw van het project in Kisangani.

christophelomba@yahoo.fr

Jean-Louis Juakaly Mbumba

is geboren in Butembo in 1958. Hij is gehuwd met Bénigne en vader van 4 kinderen, 1 zoon en 3 dochters. Bij hem wonen ook 5 adoptiekinderen, 3 meisjes en 2 jongens.

Hij behaalde zijn licentiaat in de

Dierkunde aan de Universiteit van Kisangani en bereidt zijn doctoraat voor onder leiding van Dr.R.Jocqué

van het Africamuseum (Tervuren). Hij is nu werkleider aan de Faculteit Wetenschappen. Zijn wetenschappelijk werk handelt over spinnen in het regenwoud rond Kisangani. Hij is verantwoordelijk voor de visteelt in het project in Kisangani. juakalylouis@yahoo.fr

Jean-Pierre Agbema Ngwale

is geboren in Kisangani (Oost-Provincie, D.R.Kongo) in 1957. Hij is gehuwd en vader van 7 kinderen. Hij behaalde zijn diploma

van Lanbouwingenieur aan het I. F.A.(Institut Facultaire des Sciences Agronomiques) van Yan-

gambi. Hij is nu werkleider aan de Faculteit Wetenschappen van de Universiteit van Kisangani. Zijn wetenschappelijk werk is gericht op verbetering van de planten en biotechnologie. Hij is medewerker voor de akkerbosbouw op het eiland Mbiye in het project in Kisangani. jpagbema@yahoo.fr

Bobe wa Bosingi

is geboren in Mongandjo (Basoko, Oost-Provincie, D.R.Kongo) in 1950. Hij is gehuwd

met Zuena en is vader van 3 dochters. Hij behaalde een ingenieursdiploma Agronomie in Moskou, en deed een stage betreffende moderne irrigatie en vulgarisatie van landbouwmethodes in Israël. Hij werkt als adjunct-verantwoordelijke van het deelproject Rizi-piscicultuur bobdaniel2006@yahoo.fr

Pionus Katuala Gatate-Banda

is geboren in Kindela Mungwa (Bandundu, D.R.Kongo) in 1952. Hij ging naar school in zijn geboortestreek. Hij is gehuwd met Joséphine en vader van 7 kinderen. Hij behaalde zijn licentiaat in de Dierkunde aan de Universiteit van Kisangani en bereid zijn doctoraat voor onder leiding van prof. H. Leirs van de Universiteit Antwerpen.

Hij is werkleider aan de Faculteit Wetenschappen.

Zijn wetenschappelijk werk handelt over de biodiversiteit van knaagdieren.

Hij doceert o.a. vergelijkende anatomie, parasitologie, gedragsfysiologie.

Hij is hoofdverantwoordelijke voor de financiën in het project in Kisangani.

pionuskatuala@gmail.com

FISCAAL ATTEST

U krijgt een fiscaal attest voor

GIFTEN VANAF € 30,00.

Dit attest wordt aan u verzonden einde februari. Voor giften gedaan in 2006 ontvangt u dus een fiscaal attest in de loop van februari 2007.

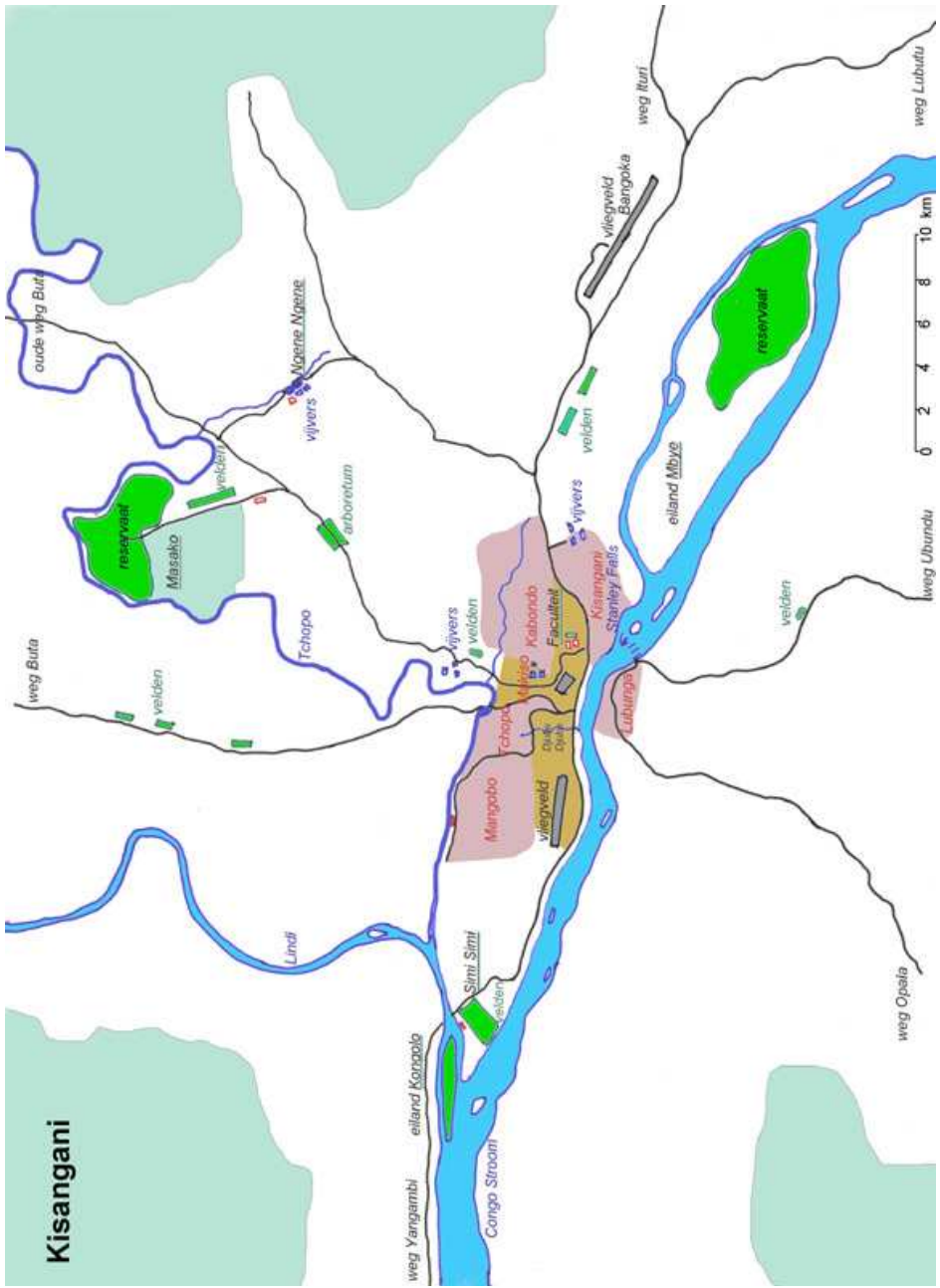
U kunt daarvoor storten op de rekening van

Kisangani vzw
Bronstraat 31
3722 Kortesseem
rekening nr 235-0352426-37.

Ons Aanbod

Voor geïnteresseerden kunnen wij altijd een interessante avond of namiddag verzorgen met voordracht en beelden over Kongo. Er zijn vele onderwerpen mogelijk: geschiedenis, politiek, flora en fauna en natuurlijk ontwikkelingshulp met onze projecten in Kisangani.

We kunnen dit doen in het hele land.

onze projecten in Kisangani krijgen steun van

VELE SCHENKERS

LEYSEN HUMANITAS

LOTUS BAKERIES nv

en vele andere clubs